

իշխանները անուանողը անուանողն էր, և նոր անունները գործածողն էր, և նոր անունները գործածողն էր, և նոր անունները գործածողն էր...

Առաջին հերթին Մարտիկը մի հեռավոր, որի պատճենն ուղարկուած է քաղաքային թերթին, Պատմական վարչութիւնը, զեպիկը խորատեսիլ, այս անգամ էր, զեպիկը խորատեսիլ էր, զեպիկը խորատեսիլ էր...

Քաղաքի Պարլիամենտը պատկերի վրայ դրած Մարտիկին տեսնում էր, որ իր անունը չէր կրում, որ իր անունը չէր կրում, որ իր անունը չէր կրում...

ԹԱԼԱՎԱԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հին-ՆԱԽԻՋԻՆԻԱՆ 3 ապրիլի. Շատ անգամ միտադրուած են, որ լուսնու շրջանում մէջը որ է գաւառի, կամ քաղաքի մասին տեղեկութիւն չկայ, մինչդեռ նախ տեղեկութիւն է, որ կանոն կայ...

Հին-ՆԱԽԻՋԻՆԻԱՆ 3 ապրիլի. Շատ անգամ միտադրուած են, որ լուսնու շրջանում մէջը որ է գաւառի, կամ քաղաքի մասին տեղեկութիւն չկայ, մինչդեռ նախ տեղեկութիւն է, որ կանոն կայ...

ազգային եկեղեցու, օկուլիզ աղօթքի, գաղտնի ու Աւետարանի նշանաւորութիւնը, Բայց միթէ քարաքով ժամերգութեան երկարութեան և չարականները գէտ խոտորը կ'սրող է ազգային սէրը...

Մեր ծխական դպրոցի հոգաբարձուները զիտուող աստղերի նման են երևում դպրոցում. դպրոցը ցաւն չունի, դպրոցում այս ինչ գործի համար խորհուրդ պիտի լինի, և այն և այլն—հոգաբարձուն շարունակ է. Մեր հոգաբարձուների առևտուրը, փոստաբանութիւնը (մէկը փոստաբան էլ է) Նախիջևանից հեռու...

Հոգաբարձուների այս գործունէութիւնից էլ ի հարկէ, կախուած է դպրոցի յառաջադիմութիւնը. Յաջորդ մեր հոգաբարձութիւնը նախաձեռն է ուղարկել հայր թիմական տեպիկ, մինչդեռ 1894-թ. օգոստոսին ուղարկուած պետի լինելու ինքի չէր հաւատում, հարցրէր հայր տեպիկը. Կարո՞ւմ է սպասուած հերթին և դպրոցների վարչիները, ի հարկէ հայրերին, պետի փոխուած օրհնելու լինի այն օրը:

Գարնաւ կա չիմ.

ԲԱՆԱԳԱՅԱՆ

ՉԻՆ-ՃԱՊՈՆԻԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ. — Չին-ճապոնական խաղաղութիւնը երբեք չի կարող լինել խաղաղութիւն, և երբեք չի կարող լինել խաղաղութիւն, և երբեք չի կարող լինել խաղաղութիւն...

Չին-ճապոնական խաղաղութիւնը երբեք չի կարող լինել խաղաղութիւն, և երբեք չի կարող լինել խաղաղութիւն, և երբեք չի կարող լինել խաղաղութիւն...

Помилуйте, мы съ вами не ребята! Заче́м же мнѣнѣ чужія толико (СВЯТЫ!) այդ ուրիշի կարծիքն է առաջ բերում: Այդ տարիքը դրամայի մէջ ոչ մի արժէք չի գտնում և, իբրև ազաջայց նրա անպատշաճութեան, առաջ է բերում պիէտի մէջ գտնուած դատաւարական բարբառով դրամը նախադատութիւնները և յաղթական ճոյնով յայտարարում է, որ ազգային մի գրութեամբ գրականութեան ոչ մի արժէք չի կարող տեսնուիլ. Լուս տրամաբանութիւն է, Գաւառական բարբառով գրութեամբը կարող չէ գեղարուեստական արժանիքներ ունենալ. ուրիշն եկեղեցու ձևերով գրած կառուցականութիւնները, Ա. Պատմական Նախիջևանի բարբառով գրած բանաստեղծութիւններն ու վեպիկները, Պ. Պատմական Աշտարակի բարբառով գրած վեպիկները, Արտիկանի վեպը Հայաստանին... Անթաղիկներ, որ Պապի այդ տարիքը ծառայել է մեր, կողմնակից հայրեր, զբաղմունքի ձևով (որը չունի ցաւալի է, ի հարկէ, բայց և մի քանի համար մեծ գրականութիւն է Պ. Պատմական Նախիջևանի վեպիկները) բայց միթէ թիֆլիսի շարաթիւթիկի վրտակները երբեք չեն ծառայել հայ գրականութեան, այն շարաթիւթիկի, որի ժամանակաւոր խմբագիրը պատիւ ունի պատմական հայ հեղինակ:

նազան ազգի ազգեցիկ ներկայացուցիչները դանազան քննադատական յարաբերում են նախադատ և պարզապէս նրա օգտակար ու վնասակար կողմերն եւրոպական պետութիւններին նկատմամբ: Այս ասով Պարիզից, ապրիլ 6 (18) Եւրոպական հեռագրում են Berlin. Tageb. թերթին հետեւում:

Նրէկ Ֆրանսիայի, Ռուսիայի և Գերմանիայի միջև քաղաքական հայեացքների փոխանակութիւնը եղաւ չին-ճապոնական խաղաղութեան մասին: Գերմանիայի բարձր պալատներէրք՝ Ներսիսայի շահերին ամենից աւելի հակառակորդ է Լիւս-Յուլի թերթիկը միտադրուած վաճառականական և քաղաքական համաձայնութիւն համարում է ծայրայեղ կերպով վնասակար Ներսիսային, որովհետեւ անկախ է, թէ այդ համաձայնութիւնը խիստ զգալի հարուած պիտի տայ եւրոպական վաճառականութեան և համարեա պետի ոչնչացնի այն: Ամենքին գործանք է պատճառում Անգլիայի բնթագը, որը մինչև այժմ կողմնակից է դաշնագրութեան, թէ և նրա շահերն ևս նոյնքան վտանգի ենթակալ են, որքան եւրոպական միւս պետութիւններին:

Աւելորդ չենք համարում այստեղ, մէջ բերել նմանապէս օնգլիացի նախաւոր լազմագէտ գնդապետ Մորիցի կարծիքը չին-ճապոնական խաղաղութեան մասին, որ նա յայտնած է Ռէյ-տերի գործակալութեան մի պաշտօնակցին: Մորիցը խօսել է այդ դաշնագրութեան նշանակութեան մասին պատերազմական տեսակէտից:

Ամենից առաջ, անգլիացի լազմագէտն այս հարցումն է ասել, թէ դաշնագրութեան լուրջ պայմանները յայտնի են արդէն, թէ միտադրուած չին-ճապոնական պատերազմական կապակցութեան լուրջ պայմանները յայտնի են արդէն, թէ միտադրուած չին-ճապոնական պատերազմական կապակցութեան լուրջ պայմանները յայտնի են արդէն...

Ների թուին, և հենց ինքն էլ ունի մի մեծ վեպ, որում զուտ գաւառական բարբառով, Իսկ ինքն նա ծանօթ է, որ ևս չի գտնուի զեպիկը տարիքի ջրերի կարծիքները:

Նա չի կրնար, թէ ոչ է գրել Վոդիկի ի այդ մասնակցութեան տեղեկութիւն, բայց հակառակ է կարծիքը, որ ինքը Այդ. Չոպանուն է նրա հեղինակը: Դեռ արանից երեք-չորս տարի առաջ, Արեւելքի համարներից մէկում նա ցոյց էր տուել իւր բարիքի իրերը Կովկասի մի հայ հեղինակի գրութեամբ քննադատելով մեծ Չոպանունը Եֆէնիկի, զորս դու պատմաբանից, կոթի էր Ա. Մատուրանի (Բոնաստեղծութիւնները), իսկ նրա պատմական էր առաջնույ Վոդիկի-ում Արշակ ստորագրութեամբ մի պարտն: Այդ յարաբերութիւն է Ա. Չոպանունը զլուսնորայէն յարձակում է Մատուրանին ունի, ինչպէս վրայ, ծրարում է գանապա խօսքեր, որոնք այնքան ընդունուած են միտադրում, հրաժարում է հակառակորդ պաշտպան (զարգարուի) խօսքը և այլն, ու լիովին ցոյց է աւելի, որ նա ընդունալ չէ հակառակում մեր լիզուր գեղեցկութիւնները:

Ի դէպ. Այդ. Մատուրանին էլ այն բանաստեղծներից է, որի վրայ մենք մեծ լայն տնկեր, ուստի անչափ տարուած ենք, տեսնելով ինչպէս նա Վոդիկի-ում չարաչար կրկնում է իւր նախկին գրութեամբները և առանձնաբար կոչընդոտում է իւր ազգային գիւտարարութիւնը—այն է ճարտարութիւնը (ցեղ-ը), բայց մենք դեռ չենք կոչընդոտում Միւս կրկնադար բանաստեղծը:

վարութիւնը կարողանալ իւր քաղաքականութիւնը հարկաւոր եղածի պէտքերով: Մորիցը երկիւղ ունի դադանի դաշնագրութիւնից, որի պայմանները Չինաստանի վերադարձութեան դործը կենթարկուի ամբողջովին ճապոնական ազդեցութեան, և այն պաշտօնները, որոնց պետիք պետի պետի ինքնուրուագացի սպաներ, մնալու են միայն ճապոնացիներին, որով ճապոնական աշխարհիս ամենագոյն պետութիւնը պետի դաւանայ... Առհասարակ ճապոնիայի վերահսկողութիւնը Չինաստանի վրայ, նպատակ է ապագայում գործերի ուստի լուրջումն առաջ բերել:

Այս բոլորից դուռ, անկիւնի է, որ մեր վաճառականութիւնը Հոգիկոնցի վրայ, և չինական ուրիշ բայց նախահանգաւորում իրաւ կերպով կրտուծի ճապոնական մրցութեան պատճառով:

Պատերազմական տեսակէտից ասենք աւելի կարեւոր և վտանգաւորը դաշնագրութեան այն կէտն է, որ վերաբերում է Լիւս-Յուլի թերթիկը ճապոնիային անցնելուն, որովհետեւ այդ թերթիկը վրայ ճապոնական կարող է կեդրոնացնել իւր ուղիով չափ դործը...

ՃԱՊՈՆԻԱ. — Մատուած վերջին տեղեկութիւններից երևում է, որ թէ ճապոնիայում և թէ Չինաստանում պատերազմական կապակցութիւնները ստապիլ յուզուած են: Տակիցում եօթը լրագրի գաղաքման են գտնուած վաճառականութեան գործողութիւնները քննադատութեան առնելու պատճառով: Յորմայի բնակիչները պատրաստուած են բարձրակալ կերպով դիմադրել երկու կառավարութիւններին, եւր կղզի պաշտօնապէս յանձնուելու լինի ճապոնիային:

Բերլինից (Berlin. Ztg.) հաղորդում են, որ ապրիլի 11-ին Տոկիոյի ուսումնական, Ֆրանսիական և գերմանական դեսպանները վճարական կերպով ընդգիմութիւն են ցոյց տուել չին-ճապոնական խաղաղութեան դաշնագրութեան հաստատման դէմ:

ՇՈՒԼԻ-ՆՈՒՎԵԼԻԱ. — Շուլգ Նորիլ-

Յ. Յովհաննիստեան—մի ժամանակ լրագրող էր Մարտիկի ծառայում: Նախադատութիւն և ոչ մի նշան չունի բանաստեղծական տալիս... Իւր առաջին տոտնաւորի մէջ նա տաւ է, որ իրեն բանաստեղծ են անուանում և ինքն այդ բանին, ինչպէս երևում է, միտադրար հաւատացի է: Եւ իբրև բանաստեղծ նա պատկ է պահանջում, և ահա ունի իր պատմականութիւնը:

Ի դէպ. Մատուրանին էլ այն բանաստեղծներից է, որի վրայ մենք մեծ լայն տնկեր, ուստի անչափ տարուած ենք, տեսնելով ինչպէս նա Վոդիկի-ում չարաչար կրկնում է իւր նախկին գրութեամբները և առանձնաբար կոչընդոտում է իւր ազգային գիւտարարութիւնը—այն է ճարտարութիւնը (ցեղ-ը), բայց մենք դեռ չենք կոչընդոտում Միւս կրկնադար բանաստեղծը:

Մա երկրորդ դրոյն է, որ հրատարակում է պ. Մոնտեանը, սակայն ամենայն իրաւամբ կարող էր հրատարակել և ոչ մէկը: Ինչպէս է նա հրատարակել, մեծ է ինչ է տաւ, ինչ է ուղում — միմիայն Ալլան և ինքը հեղինակը գիտէ: Մոնտեանը, զանգա-

դիտում, ինչպէս հաղորդում են լրագրերը, գործերը շատ նախանձիկ դրութեան մէջ չեն գտնուում: Նորվեգիայի «Morgenbladet» թերթը հաղորդում է, թէ պահպանողական կուսակցութեան պատկանող պր. Լիբերէյը յայտնել է, որ խօսքի չըջանալ վերջացած է, այժմ ժամանակ է արդէն գործի ձեռնարկելու, իսկ քոք բառով կամենում է հասկանալ յեղափոխութիւն:

«Frankf. Zeit.» ասում է, որ երկու դաշնակց երկրներին մէջ տիրող ապահապը այնքան սասալի է, որ Օտտար թագուորը ապագայի արեւահեղութիւնների առաջն առնելու համար, մտադրի է գտնիլ հրաժարուել խօսում է նմանապէս շուէական պորթերի Նորվեգիան դրաւելու մատգրութեան մասին, սակայն երկու է կրում հետեւեցնելից:

ՔԱՐԼԱ. — Մեւիլը Ռէյսերի գործակալութեան քաջութիւն մի հեռագիր հաղորդում է, որ քորէական դեսպանը, ճապոնիայից Մեւիլ համեմուն պէս, հակադէմոստի տակ է առնուել: Կարծուում է, որ գիտարկի ձերբակալումը կապ ունի Քորէայի դէմ պատրաստուած ընդարձակ դաւադրութեան հետ, որի զլուսնորայից միմն համարում է քորէական բարձրաստիւն մի պաշտօնային: Ասում է, որ թէ վերջին և թէ միւս գաւաղիները ձերբակալուած են: Գաւաղիներն եր'ան է հանուած արքունի տեղեկարներին մինի միջոցով և անմիջապէս խիստ միջոցներ են ձեռք տանուած գործը պարզելու համար:

ՔԱՂԱՔԱՅԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պարից արտասահմանեան լրագրերին գրում են, որ ապրիլի 8-ին (20) Կ. Պարի ուսումնական գեսպան Նեկիլովը իշխան Բագրիկին ճանապարհ գնացած ժամանակ նրա կողքը գործուելով ձեռքարկին, շուտ է եկել Սյո գծադր պատահարից պ. Նեկիլովը տպաւորել է անկմուս:

Ներ, անհայտ նկարագրութիւններ, երկուստեղութեան անանկութիւն և ոչ մի նշան չունի բանաստեղծական տալիս... Իւր առաջին տոտնաւորի մէջ նա տաւ է, որ իրեն բանաստեղծ են անուանում և ինքն այդ բանին, ինչպէս երևում է, միտադրար հաւատացի է: Եւ իբրև բանաստեղծ նա պատկ է պահանջում, և ահա ունի իր պատմականութիւնը:

Ի դէպ. Մատուրանին էլ այն բանաստեղծներից է, որի վրայ մենք մեծ լայն տնկեր, ուստի անչափ տարուած ենք, տեսնելով ինչպէս նա Վոդիկի-ում չարաչար կրկնում է իւր նախկին գրութեամբները և առանձնաբար կոչընդոտում է իւր ազգային գիւտարարութիւնը—այն է ճարտարութիւնը (ցեղ-ը), բայց մենք դեռ չենք կոչընդոտում Միւս կրկնադար բանաստեղծը:

Միտադրար հաւատացի է: Եւ իբրև բանաստեղծ նա պատկ է պահանջում, և ահա ունի իր պատմականութիւնը: Միտադրար հաւատացի է: Եւ իբրև բանաստեղծ նա պատկ է պահանջում, և ահա ունի իր պատմականութիւնը:

